Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bolesta

DPN-WZE.050.25.2025.SS
3878143.15502039.12609074
Warszawa, 29-07-2025

Dotyczy: odpowiedź na oświadczenie nr 11/035/849 złożone przez senatora Krzysztofa Bieńkowskiego w dniu 10 czerwca 2025 r. w sprawie planowanych działań związanych z rozszerzeniem unijnego systemu handlu emisjami o sektor transportu i budownictwa (ETS2)

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie senatorskie Pana Krzysztofa Bieńkowskiego w sprawie planowanych działań związanych z rozszerzeniem unijnego systemu handlu emisjami o sektor transportu i budownictwa (ETS2), poniżej przekazuję stosowne informacje.

1. *Czy planowany jest obowiązkowy zwrot środków pobranych od obywateli w ramach ETS2, np. w formie dodatku klimatycznego?*

Warto na wstępie zaznaczyć, że w kontekście wprowadzania ETS2 ważnym elementem jest Społeczny Fundusz Klimatyczny. Jest to główne narzędzie kompensacyjne, które ma zapewnić państwom członkowskim specjalne środki finansowe na wsparcie grup najbardziej narażonych, zwłaszcza gospodarstw domowych dotkniętych tzw. ubóstwem energetycznym. Warunkiem uzyskania wsparcia ze środków Społecznego Funduszu Klimatycznego (SFK) jest przygotowanie Planu Społeczno-Klimatycznego (PSK) zawierającego wykaz działań, które państwa zamierzają objąć finansowaniem w ramach Funduszu.

W ramach Planu Społeczno-Klimatycznego (PSK) jako jeden z komponentów zostało zaplanowane bezpośrednie wsparcie dochodów dla ostatecznych odbiorców, którzy znajdują się w trudnej sytuacji lub są dotknięci ubóstwem energetycznym. Wsparcie finansowe w postaci bonu przeznaczonego na pokrycie poniesionych przez gospodarstwo domowe kosztów energii i ogrzewania będzie wypłacane kwartalnie w degresywnych transzach od 2027 do 2031 r. Na ten cel zostało przewidziane wykorzystanie całej możliwej alokacji dla tego komponentu wsparcia, czyli 5 719,51 mln euro (z uwzględnieniem wkładu krajowego). Bezpośrednio za realizację działania odpowiedzialny będzie Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który ma przyjmować i weryfikować wnioski, natomiast resortem właściwym w zakresie tego komponentu jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

2. *Czy ministerstwo przewiduje ustanowienie limitu wpływów budżetowych z ETS2 i przeznaczenie ich wyłącznie na cele społeczne?*

W przypadku wpływów z istniejącego systemu EU ETS, zgodnie z zapisami ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych środki (z ustawowymi wyjątkami) trafiają do budżetu państwa. Zgodnie z zasadą jednolitości materialnej budżetu nie łączy się danych dochodów z konkretnymi wydatkami. Co do zasady w budżecie mamy określone wpływy oraz wydatki, jednak te dwie kategorie nie są ze sobą połączone celowościowo. Oznacza to, że środki nie są znaczone, czyli że wpływ z jakiegoś tytułu (w tym przypadku z aukcji uprawnień do emisji w ramach EU ETS) nie jest połączony z konkretnym wydatkiem. Tym samym, nie ma możliwości kierowania określonej części dochodów, liczonej zarówno kwotowo, jak i procentowo, na określone cele, w tym kierowania ich z przeznaczeniem wyłącznie na cele społeczne. Niemniej jednak w przypadku implementacji ETS2 rozważona będzie możliwość przeznaczenia wpływów do budżetu państwa na określone cele społeczne.

Na tym etapie prowadzone są zintensyfikowane analizy na rzecz efektywnego wykorzystania wpływów na walkę z ubóstwem energetycznym i transportowym, jednocześnie redukujących emisje w tych sektorach. W tym przypadku, w porozumieniu z Ministerstwem Finansów, badamy możliwość utworzenia specjalnego funduszu, co pozwoliłoby na monitorowanie wydatkowania tych środków na dedykowane programy wspierające. Fundusz ten pomógłby złagodzić wpływ ETS 2 na wrażliwych odbiorców, jak również sfinansować inwestycje w redukcje emisji w sektorach transportu i budynków.

3. *Czy w ramach ETS2 możliwe jest zamrożenie ceny jednostki CO2, tak aby nie przekraczała ona określonego pułapu?*

Od początku 2024 r. rząd działał na rzecz zmiany uzgodnień ws. ETS2. Polsce udało się stworzyć koalicję 18 państw forsujących wprowadzenie zmian do ETS2, jeszcze przed rozpoczęciem jego funkcjonowania. Zaproponowane zmiany zmierzają w kierunku ograniczenia społecznych konsekwencji wprowadzenia nowego systemu. Jedną z propozycji jest wzmocnienie mechanizmów zabezpieczających przed znaczącym wzrostem cen uprawnień do emisji. Takie zabezpieczenie mogłoby mieć formę korytarza cenowego, bądź ceny maksymalnej. W ramach koalicji państw, przygotowano wspólne stanowisko z propozycjami konkretnych rozwiązań w zakresie zmian ETS2, które zostały przesłane Komisji Europejskiej. Warto przypomnieć, że jest to regulacja uzgodniona w 2023 r. i jakiekolwiek jej zmiany wymagają inicjatywy legislacyjnej Komisji europejskiej i zgody większości państw członkowskich UE.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM;
2. Ministerstwo Finansów